

Slekt og Data
Forbundet for Norske Museumsvenner
Forbundet KYSTEN
Fortidsminneforeningen
HIFO – Den norske historiske forening
LMK – Landsforbundet av Motorhistoriske kjøretøyklubber
Landslaget for lokalhistorie
Arkivforbundet
Museumsbanerådet
Norges Husflidslag
Norges Metallsøkerforening
Norges Linforening

Norsk Folkedraktforum
Norsk Folkeminnelag
Norsk Forening for Fartøyvern
Norsk Heraldisk Forening
Norsk Fyrhistorisk Forening
Norsk Jernbaneklubb
Norsk Kulturarv
Norsk Skipsfartshistorisk Selskap
Norsk Slekstshistorisk Forening
Norske Akevitthers Venner
Rutebilhistorisk Forening
Landsforeningen for
Luftfartøyvern

Innspill til kulturmeldingen «Kulturens kraft – kulturpolitikk for fremtiden» (Meld.St. 8, 2018-2019)

Norges kulturvernforbund er en paraplyorganisasjon for 24 nasjonale kulturvernorganisasjoner. Vi representerer det frivillige kulturvernfeltet med til sammen 230 000 medlemmer fordelt på nesten 200 lokale lag over hele landet. De frivillige gjør en enorm innsats med å istandsette gamle båter, biler, rutebusser, motorsykler og fly – de såkalte bevegelige kulturminnene. Andre istandsetter de «faste» kulturminnene som historiske bygninger, fyrstasjoner, låver og kirkebygg, og skaper ny drift og bruksmuligheter i gamle lokaler. Mange jobber med å dokumentere lokalhistorien og formidle denne gjennom årbøker, seminarer, historiske vandringer etc. Mens andre gjør en stor innsats for å videreføre kunnskap om tradisjonshåndverk, bunadssøm, mat- og drikketradisjoner og slektsforskning.

Det er behov for en helhetlig og fremtidsrettet politikk på kulturvernområdet. Kulturarven har en grunnleggende verdi for samfunnet og for den enkeltes lokale tilhørighet, og bør i høyere grad benyttes som en ressurs for verdiskaping, læring og opplevelser. Dette bidrar også til kulturmeldingens målsetting om dannelse og demokratiutvikling, samt sosiale fellesskap.

Kulturvernforbundet er glad for at regjeringen har understreket betydningen av å ta vare på og formidle kulturarven i den nye kulturmeldingen. Dette er ifølge meldingen et av våre viktigste nasjonale kulturpolitiske mål: «Forståelse av kulturarven kan hjelpe oss å se vår egen tid og å forstå oss selv bedre». Vi setter pris på at kulturarvens rolle blir anerkjent og vektlagt på denne måten og vi forventer derfor å se en endring i regjeringens kulturvernpolitikk i tiden som kommer. Driftstilskuddene til kulturvernorganisasjonene har stått på stedet hvil i flere år. Dette forventer vi å se en endring på, slik at man kan få et bedre organisert kulturvernfelt og mer frivillig kulturvernarbeid. Dette er god samfunnsøkonomi.

I kulturmeldingen fremheves gaveforsterkningsordningen som en viktig del av økonomien i kultursektoren. Kulturvernforbundet er glad for at flere av våre organisasjoner i år har mottatt støtte fra denne ordningen. Dette vil føre til økt aktivitet i organisasjonene og forhåpentligvis til et sterkere insentiv for private givere og fond til å støtte opp om det frivillige kulturvernarbeidet. Vi ønsker noen små endringer i retningslinjene til gaveforsterkningsordningen slik at kulturvernorganisasjonene og de lokale lagenes prosjekter og aktiviteter forankres i ordningen. Formidling av kulturarv må sidestilles med formidling av musikk, litteratur, scenekunst og visuell

kunst. Det vil være i tråd med kulturmeldingens budskap om at kulturarvformidling er et av de viktigste nasjonale kulturpolitiske målene.

Et stort problem med kulturmeldingen er at de som har skrevet den ikke har hatt en god nok forståelse av hvordan kulturarvfeltet fungerer i praksis. Det er svært synd at en god kulturmelding blir preget av det vi velger å kalle for «slurvefeil».

Til tross for den enorme innsatsen og innflytelsen som de frivillige kulturvernorganisasjonene har på kulturminnefeltet slår meldingen fast at det er bibliotekene, arkivene og museene som har et «særlig viktig oppdrag». Dette må vi anse som en slurvefeil i og med at kulturvernorganisasjonene har et minst like viktig oppdrag på feltet. Dersom meldingen skal være kunnskapsbasert så må det frivillige kulturvernfeltet anerkjennes og sidestilles med de andre store aktørene på feltet.

Kulturbasert reiseliv er ett av satsingsområdene i tiden fremover. Dette er en næring i vekst, som vil føre til flere tilreisende, økt sysselsetting og økte inntekter. Organisasjoner og frivillige som jobber med å ivareta og istandsette kulturminner er viktige for at Norge skal fortsatt være et attraktivt turistmål. Her kan blant annet nevnes all frivillig aktivitet og vedlikehold som foregår ved norskekystens fyrstasjoner og som den norske turistindustrien bruker for alt det er verdt.

De frivillige organisasjonenes innsats for å ta vare på, istandsette og gjøre kulturminner tilgjengelig må anerkjennes og støttes opp om. Dette er en svært kostnadseffektiv løsning, som også kommer lokalsamfunnet til gode, og ikke bare enkelte reiselivsoperatører. Her finnes det gode muligheter for å utvikle nye prosjekter, kommersielle tilbud, opplevelser og produkter. Dette er i tillegg god distriktpolitikk som bidrar til en god bærekraftig og sirkulær økonomi.

Vi er glad for at regjeringen også setter fokus på digitalisering av kulturarven for å gjøre den tilgjengelig for flere, og at tilgang til historie og kulturarv er en demokratisk rettighet. Vi er spent på hvordan regjeringen vil arbeide med den bebudede nye arkivloven hvor det skal «legges til rette for forhandlinger mellom organisasjoner med sikte på å etablere nye avtaler om digital formidling...»

Vi er glad for at kulturmeldingen understreker viktigheten av at kulturlivet skal være relevant og representativt for befolkningen. Det er flott med en satsing på barn og unge, men vi må ikke glemme de eldre frivillige. Det er viktig å se frivilligheten i et folkehelseperspektiv. Frivillige som engasjerer seg i kystlag, historielag, husflidslag, avdelinger i Fortidsminneforeningen osv. er som regel «godt voksne». Det å ha slike møteplasser bidrar til bekjempelse av ensomhet og god fysisk og psykisk helse blant de eldre.

Norges kulturvernforbund ber om at Stortinget gjennom sine merknader til meldingen foretar følgende korrigeringer i den skisserte kulturpolitikk:

1. Det slås fast at de frivillige kulturvernorganisasjoner anerkjennes å ha et særskilt oppdrag på linje med bibliotekene, museene og arkivene
2. Den økonomiske grunnstøtten må ikke reduseres, men styrkes. Incentivordninger som Gaveforsterkningsordningen er et godt supplement, men kan ikke erstatte grunnstøtten
3. Det er behov for en helhetlig politikk på kulturvernfeltet. Vi etterlyser konkrete politiske tiltak for å få til en bedre samordning av feltet.

Per Harald Grue
Styreleder

Toril Skjetne
Generalsekretær